D·N
20/2 1949

Journalistresor

Anatole France berättar i "Den röda liljan" om en fransk general som erbjöds att bli krigsminister. Generalen var lockad, men orolig: han hade hört talas om att Frankrike styrdes enligt en konstitution och ville ha reda på vad det innebar. Förgäves erbjöd man honom författningstext och kommentarer; han begärde att få statsskickets huvuddrag uppteknade på ett visitkort.

Ett dylikt visitkort hade man underlätit att ge de amerikanska journalister vilkas besök i Stockholm nu är avslutat. Hos dessa journalister fann man i regel intelligens, snabb uppfattning och intresse — men icke kunskaper om de mest elementära svenska förhållanden. Ett eller ett par föredrag vid resans början om svensk politik och svensk samhällsutveckling skulle ha avhjälpt denna brist. Därmed skulle våra besökare ha fått den bakgrund som behövdes för att dra nytta av den korta Sverigevistelsen. De skulle inte ha behövt begagna de begränsade samtalsmöjligheterna till frågor om hur regeringen var sammansatt eller vilka politiska partier som fanns i landet. De kunde ha trängt en annan under ytan vid sina studier i vårt land.

Detta är tyvärr inte den enda svaghet som förelegat vid denna journalistresa — och flera tidigare liknande resors — organisation. Besöken i svenska industrianläggningar har tagit en orimligt stor plats. Ett par sådana besök är önskvärda för att ge ett intryck av vår standard, men att koncentrera hela upplysningsverksamheten åt detta håll är förfelat, då besökarna inte är tekniker, utan politiska och ekonomiska publicister. Mötena med politiker, förvaltningsmän, pressmän och andra var alltför fåtaliga och alltför illa organiserade. De bestod väsentligen i bjudningar, vid vilka skåltal hölls för den kontakt som skapats — en kontakt som nästan uteslutande bestod i ubyte av några fraser vid ett middagsbord. Skenet och flosklerna triumferade på sakligthetens bekostnad. En samvaro som huvudsakligen består i önsedigha hyllningar passar personer som inte har något att säga varandra eller måste dölja motsättningarna genom falska sympatibetygelser — med önsedig information har den intet att skaffa.

En utmärkt metod, som åtminstone i något fall praktiserades vid det schweiziska journallestbesöket för två år sedan, är att sammanföra besökarna med en ungefär lika stor grupp från det egna landet och att ägna några timmar åt önsedig och öppen utfrågning. I en sådan krets — tillräckligt stor för att diskussionen inte skall bli ansvarslöst prat, men inte så stor att den blir formell och prestigebetonad — kan på mycket kort tid en mängd kunskap förmedlas. Bäst är om gruppen från det besökta landet är någorlunda homogen, så att man resultatet blir en dispyt mellan värdarna, och att sålunda allsidigheten i frågornas belysning vinnes genom flera samtal om samma ämne.

Från urdjuren till Bernadotte

W. N. Weech

VÄRLDENS HISTORIA

Framstående historiker och experter på olika områden berätta världens historia från urtiden fram till greve Folke Bernadotte. Boken är bearbetad av rektor *Alf Ahlberg* och lektor *Th. Blomqvist*.

"Det är ett nöje att konstatera att verkets ledare förstått att disponera materialet och samordna synpunkterna så att verklig inre enhet nåtts. Ingen tidigare handbok i världshistoria har haft så mycket att förmåla om europeisk kolonialpolitik."
Riksbibliotekarien fil. dr *O. Wieselgren* i Sv. Dagbl.

"En praktisk historisk uppslagsbok. Man läser den med verklig spänning."
Dr *Sven G. Svensson* i G. H. T.

Illustr. 1.172 sidor.

Hela världens historia i ett band

Klipp och sänd i dag!

Till ..... bokhandel
eller NATUR och KULTUR, Stockholm Va.
Undertecknad beställer .... ex. VÄRLDENS HISTORIA hårt. 30:— inb. 37:—, halvfr. bd 45:—,
att sändas mot postförskott, plus porto;
att betalas med kr. 5:— i mån.
— Stryk det som ej önskas —
(Boken blir min egendom först sedan den slutbetalts.)
Namn .....
Adress ..... DN 20/2

Systemlös tjänstepensionering

När sakkunnigförslaget till nytt reglemente för statens pensionsanstalt föreläg i november förra året beklagades på denna spalt att direktiven för utredningen hindrat ett tillfredsställande resultat. De remissyttranden som nu föreligger bekräftar att omarbetningen visserligen skapat reda och sammanhang i många detaljer, men att systemets grundläggande fel just därigenom kommit att framträda ännu tydligare än förut.

En statlig pensionsanstalt för delvis statsanställda och delvis kommunanställda personalgrupper måste rimligtvis ha till syfte att skapa likvärdiga villkor för sakligt sett enhetliga kårer. Detta kräver i första hand att ifrågavarande personalgrupper — på rättvärdens, allmänna ordningens, underdvisningens och socialväsendets fält — antingen helt inlemmas i anstalten eller också på annan väg, genom lagstiftning eller samordnande överenskommelser, tillförsäkras samma pensionsförmåner. Det föreliggande förslaget gör inom åtskilliga kårer en uppdelning som kan förklaras av historiska eller statsfinansiella skäl, men som medför att samma slags befattningshavare på olika orter får pension efter olika grunder och att ett vanligt avancemang inom karriären måste följas av en pensionsöverflyttning. Även om de skilda pensionssystemen skulle vara likvärdiga — vilket inte alls är säkert — framträder den överflyttningar den principiella brist som statens pensionsanstalt har gemensam med övrig statlig tjänstepensionering: dessa statspensionera omtanthar het är icke erkänd. Den uppskjutna lön som befattningshavaren skall utfå i pension dras slutligen delvis tillbaka av staten när befattningshavaren går vidare i sin normala yrkeskarriär!

Det kan omöjligen ha undgått utredningens uppmärksamhet att dylika förhållanden utgör skadliga spärrar mot en ur alla synvinklar önskvärd rörlighet. Att förslaget dock sert ut som det gör måste helt bero på direktiven från den finansminister som ännu inte hörsammat riksdagens krav på genomförande av oantastbarheten inom statlig tjänstepensionering över huvud.

Man kan ha olika meningar huruvida det föreliggande betänkandet övervinner vissa andra oformligheter, exempelvis kommunala "fyllnadspensioner" med alla deras komplikationer. I varje fall är det påtagligt — som Sveriges kommunalanställdas pensionskassa med all kraft utvecklat — att en samordning mellan statlig och kommunal pensionering måste drivas mycket djupare om hållbara resultat skall uppnås. Just nu pågår centrala förhandlingar om ett kommunalt normalpensionsreglemente. Det borde vara självklart att finansministern, som i en radiodebatt för kort tid sedan betygade sitt intresse för samordning mellan statliga och kommunala tjänstevillkor, försöker ta förhandlingsresultatet till utgångspunkt för fortsatta samordningsströvanden på pensionernas fält. Om så icke blir fallet, måste det tolkas så att hr Wigforss förordrar systemlöshet inom offentlig tjänstepensionering framför ett helgjutet system, därför att systemlösheten underlättar spärrfrihet mot oantastbarhetens rättvisa och hälsosamma princip.

Statsrådet Vougts senaste blamage

har på sina håll aktualiserat en från tidigare tillfallen välkänd synpunkt. Angrip inte ett statsråd, säger man, då blir hans ställning inom parti och regering starkare. Är det inte ändå att driva misstron för långt, kan det verkligen antas att även påpekandet av obestridliga missgrepp verkar till fördel för de kritiserade statsråden? Den tankegång, förutsätter att de härskande politikerna i sådana fall är helt okänsliga för sakliga synpunkter. Den förutsätter också att sannolikheten för statsrådets avlägsnande skulle bli större om oppositionen inte talade om hans fel. Den förutsätter slutligen att tidningsläsarna, dvs. svenska folket, skall hållas i okunnighet om de styrandes försyndelser och att dessa skall diskuteras och bedömas blott i hemlighet av en krets politiker. Dagens Nyheter överlämnar åt varje fall med nöje till listiga kolleger att genom den ohrottsliga tystnadens metod göra odugliga ministrar omöjliga.

PRESSGRANNAR

Med Norges anslutning till Atlantpakten inträder en stark förstärkning av det militärpolitiska läget även för Sverige, menar det norrländningen (s), som nu förordar en omprövning av den svenska utrikespolitiken. Den ökade risken för Skandinaviens indragande i kriget, om ett sådant bryter ut, är med Norges anslutning till Atlantpakten praktiskt taget lika stor som om Sverige självt anslutit sig:

Om kriget utbryter inom de närmaste åren lär det visserligen inte möta något större hinder för Sovjetunionen att över den s. k. kalotten tränga in i Norge och ockupera det. Denna motiga del av Norge erbjuder visserligen dåliga kommunikationer. Till gengäld finns inte militärt motstånd att bryta. I det praktiskt taget fullständigt försvarslösa Norge är det endast att marschera fram, och detta lär kunna gå relativt hastigt även i ett vägdåligt eller vägfattigt land.

Om ockupationen av Norge sålunda skulle kunna tänkas utan att Sverige angrepe, torde däremot Sovjetunionen svårligen kunna underlåta ockupationsmärken, åtminstone i de södra delarna av Norge, utom över Sverige. Detta är den ökade krigfara som för vårt land följer av Norges anslutning till Atlantpakten.

Krigfaran är större än så, eftersom det är ytterligt svårt att erövra Norge norr ifrån utan att tränga in över Sverige — åtminstone i de södra delarna av Norge, utom över Sverige. Detta är den ökade krigfara som för vårt land följer av Norges anslutning till Atlantpakten.

Krigfaran är större än så, eftersom det är ytterligt svårt att erövra Norge norr ifrån utan att tränga in över Sverige — åtminstone i de södra delarna av Norge, utom över Sverige. Detta är den ökade krigfara som för vårt land följer av Norges anslutning till Atlantpakten.

I det nya läget förefaller det närmast likgiltigt, om Sverige bibehåller sin neutrala ställning eller ansluter sig till Atlantpakten. Krigsrisken ökas såsom nyss angår knappast genom en anslutning och minskas icke heller. Våra försvarsmöjligheter påverkas icke. Det måste nämligen betraktas såsom uteslutet, att västmakterna skulle kunna bistå oss vid ett eventuellt ryskt anfall.

Det kan emellertid ändå vara anledning för våra ansvariga politiska och militära myndigheter att ta den nya situationen under övervägande.

Den första socialdemokratiska tidning som djärvts säga något sådant! Resonemanget går annars ut på att Sverige bara har att återvända till sitt neutrala utgångsläge — trots att förutsättningarna radikalt försämrats. Ett felaktigt påstående I den anförda artikeln bör rättas. Våra försvarsmöjligheter påverkas i högsta grad av krigsmaterieltillförseln väster ifrån och direkt flygoperationer i händelse av krig — om det är något som den gemensamma skandinaviska försvarsutredningen har fastställt, så är det just detta.

Vill högern inte söka nå ut till de produktiva åtgångarna, till de män och kvinnor som bär upp och bygger upp vårt samhälle — så dem på deras egen vågdängd — så kan vi lika gärna hålla gravöl i morgon, skriver Arne Sastenson i Svenska Dagbladet (h). Han har säliga erfarenheter, det märks:

För att nå målet är det nödvändigt att partiet kommer ur sin tröstlösa, om icke i likhet med vad fallet är med ett stort antal förutsättningar ute i landet hemfaller till att bli en överflödsmens och pålbäckernas parti. Detta är inga överord, ty det verkliga kamratskapet och trevnaden saknas nästan helt på de flesta håll, och detta driver bort många av "samhällets små".

Högern måste förvgrna sig, det är temat i artikeln. Men hur det skall gå till är svårt att säga.

Landsorganisationen har givit sitt godkännande åt ett lagförslag om att ofrivilig frånvaro från arbetsplatsen skall straffas med avdrag på semestern. Västergötlands Dag-Blad refererar här ett TT-telegram och tillfogar:

Vad har arbetarna att säga om detta? En dags skolkning från arbetet — det är så mycket som kan bli ofovligt om avtalet tolkas strikt — betyder inte bara att arbetsförtjänsten för den dagen utebli. Det har hittills ansetts vara straff nog åtminstone hos oss. Nu ryker också en semesterdag på kuppen. Vilken reaktion kan man vänta av detta? Ja, anningen att säga visster vi endast en: jubel hos arbetarna, brukar Ny Dag meddela. Påhudet kommer nämligen från landsorganisationen i — Tjeckoslovakien! Och då är det embort radikali och arbetarvänligt.

Apropå skoj som bedrivs på den kanten har Örebro-Kuriren (s) svårt att ta på allvar kommunistledaren Linderots förklaring att han drar sig åt sidan bara för ett kort tag:

Vi träffade högstdensamme för ett par dagar sedan och intervjuade honom. Ja, det är jag ju som ordnat det så, sade Linderot. Jag har ett absolut behov av att återkreera mig, och det kan jag inte om jag inte får vila och återhämta krafter. Vi tyckte upprättigt sagt att Linderot sig alldeles frisk ut. Han har inte sett så vital ut alltsedan vi sökte stödja varann i Kairos shumkvarter. Men skenet kan ju bedra. I alla fall tror vi på expartiledaren. Han sade, att han skall vila så där en sex månader och sedan ryska in med friska krafter för att genomföra det gamla socialdemokratiska samhällets omvandling till ett äkta kommunistiskt samhälle med den personliga friheten för

TELEFAX
- radiotidningen
visas söndagen den 20 i
SANDVIKEN
Oscaria,
Hyttgatan 24
kl. 15—16, 18.30—20
Måndagen den 21 i
FALUN
Sportdepoten Stora Torget
Lindgrens Maskinaffär Slaggatan 10
kl. 12—13, 18—19.30

VIT MAN

En vårvinterdag för bortåt fyra år sedan klev signaturen ombord på ett expressflyg som det amerikanska State Department hade ställt till förfogande för tidningsfolk som ville ha transport från New York till San Francisco och följa den stora konferensen, där den stora och varaktiga freden skulle förberedas. Med det här tåget skulle det ta tre och ett halvt dygn att komma över kontinenten, mot fyra i vanliga fall. Vidare hade det spritt sig att det skulle finnas bra mat och hyggliga visky ombord, vilket vid den tiden var sällsyntheter på tågen i USA; slutligen kunde man där om man hade tur kanske få träffa folk som annars inte var lättåtkomliga.

Allt på tåget dirigerades med den största organisationsmakt lang som man trodde var specifikt tysk ända tills man såg Amerika i krig. Till detaljerna hörde att man fick lista över medpassagerarna, var de höll till i tåget och vad det var för folk. I vagnen bakom vår egen såg jag två fina nummer med ens: negerledarna Walter White och W. E. Burghardt Du Bois. Jag visste något om den förres otroligt energiska arbete som sekreterare i National Association for the Advancement of the Colored People och hade talat med honom en gång i telefon; och den senares hade jag läst åtskilligt, med vördnad för den aristokratiska behärskning och nyansrikedom med vilka han förstod att lägga som kaldonatt och förtrampad.

Första gången tåget stannade gick jag ut och vädrade mig på perrongen; det var magnetstation i Pennsylvania. Ur grannvagnen steg en herre i ytterligt anständig mörkblå kavaljerstym med diplomatiska ränder, en kortvixt och litet fyllig man — grå, välvårdad stubbmustasch, friskt rodnande hy, pigga ögon och rätt stora öron. Hans engelska lät inte utpräglat amerikansk, men inte heller brittisk eller australisk, och jag tänkte att det här måste vara den sydafrikanske propagandagosse som jag visste fanns i grannvagnen: den portvinsglada businesstypen. Vi pratade litet och kom in på den internationella blandningen ombord. Fortfarande irriterad av ett rätt och dumt yttrande i radiofragan som jag nyligen hört en representativ sydafrikan fälla sade jag påstridigt att White och Du Bois var de båda personer på tåget som jag helst skulle vilja få tillfälle att resonera med.

— Det skulle kunna ordnas, sade den rödlätte mannen, för Walter White det är jag, och dr Du Bois delar kupé med mig.

Dr Du Bois visade sig vara hipnadsväckande ungdomlig för sina 77 år, och det var en lång stund svårt att tro att han inte var sin egen son; det visade sig att vidriga sydstatsöden inte hade avtrubbat de båda negerledarnas smak för bourbon, sydstaternas under kriget svåråtkomliga nationaldryck. Till enda krånglige var att undvika de eftertryckliga och alltid litet tarvliga försäkringar om sympatiey som man känner stiga

WALTER WHITE.

mot ytan när man kommer amerikanska negrer in på livet.

Om Walter White kom till Göteborg skulle ingen stanna på gatan och glo på honom så att han kände sig fientligt kringrand. Båda föräldrarna var ljushyllta, och själv ser han mindre färgad ut än genomsnittsamerikanen med sitt latinamerikanska och sydeuropeiska inslag (och sitt hemliga inslag av negrer som har passerat över färggränsen). Men Walter White reagerar på sitt sätt analogt till den vulgäramerikanska mentalitet som under det senaste halvseklet har glömt att det finns någonting som heter rasblandning och såsom neger katalogiserar var och en med en droppe färgat blod i ådrorna. White känner sig alltigenom som färgad innanför skinnet, och det har sina goda grunder. I september 1906, när han var tretton år gammal, utbröt det rasoroligheter i Atlanta, underblåsta av politiker som kunde vinna röster på dem och tidningar som kunde sälja lösnummer. Walter Whites far var brevbärare, modern skötte hemmet med extrem idoghet, och det ständigt nymålade staketet vittnade om att familjen hade det bättre ställt än sina rasfränder; så den skulle näpsas. En kväll stod familjemedlemmarna samlade inomhus med lamporna släckta och hörde hur bränningen slog upp från pöbeln utanför, som stod och bemannade sig. Familjen White hade plockat fram de gamla skjutvapen som fanns tillgängliga och tänkte sälja sig dyrt. Men innan hopen hann genom grinden började en annan förskansad familj skjuta skarpt, och Whites gick fria. Scenen har återberättats av Walter Whites vän Sinclair Lewis i romanen "Kingsblood Royal", men gör ännu starkare verkan i den omryckade form i vilken den medagerande beskriver den. Den var avgörande för hela hans liv; White blev alltigenom neger.

Sedan White blev vuxen har han ägnat sin tid åt NAACP. Han har företagit riskabla forskningsresor till lynchningsorter och har varit ovärderlig genom sin klokhet och sin skyddande hudfärg. En gång i Helena, Arkansas, var det emellertid på håret att han skulle bli fast. Han smet upp på tåget från bakaidan, och konduktören förebrädde honom att han reste från stan just när det roliga skulle börja; "det finns en blek negerdjävel här nere som uppträder som vit, och pojkarna är ute och åka hatag i honom". White frågade vad de skulle göra med honom. Konduktören flyttade på tobakbussen, skakade blistert på huvudet och försäkrade: "När de är färdiga med honom upptråder han aldrig mer som vit."

Efter sådana studierser gällde det att med NAACP:s hjälp ge offentlighet åt materialet, att skaffa juridiskt bistånd åt oskyldigt-anklagade och försöka få fast dem som förövat lynchningsdåden, alltsammans uppgifter som var svåra och krävde lika mycket mod som tålamod. Sedan gällde det att bedriva upplysningsverksamhet, skaffa nya medlemmar, så att förbundet fick pengar till sin verksamhet, och att genomdriva prejudikat mot rasdiskriminering på arbetsplatser och bostadsområden. Nästan överallt i Södern mötte han motstånd och hat, men hans långa listor över sympatisörer och hjälpare inom Nordstaterna ger också ljusare dagrar åt bilden.

I sin nyligen utkomna självbiografi, *A Man Called White* (Viking Press, doll. 3: 75), har han livfullt och detaljerat redogjort för sitt fögderi inom förbundet och för sina missräkningar och glädjeämnen i arbetet. Han ser sig naturligtvis omgiven av enorma, ännu inte påbörjade uppgifter, och han tror inte det finns mycket hopp för världen om människorna inte snart kan lära sig att lösa sina rasproblem. Men samtidigt noterar han en mängd framsteg som de amerikanska negrerna för bara tjugufem år sedan skulle ha betraktat som fantastiska utopier. Det viktigaste är vid sidan av den kraftiga minskningen av lynchningsbrottens frekvens högsta domstolens enhälliga utslag i maj förra året, enligt vilket rasrestriktionerna på hyresmarknaden avskaffades. Men han noterar också mindre genomgripande saker, som har sitt intresse på två sätt, dels som faktiska förbättringar, dels som indirekta vittnesbörd om vad som behöver förbättras.

År 1948 avskaffade staten New Jersey alla på rasskäl grundade åtskillnader inom sitt nationalgarde och tillkännagav att planen skulle genomföras även om den federala regeringen — som fortfarande håller på sin ålderstigna och grymma segregationspolitik inom sina militära styrkor, skriver White — skulle vägra att stödja åtgärden.

I Sydstaterna är numera över en miljon negrer inregistrerade som röstberättigade och får rösta utan att någon försöker hindra dem.

Över en och en halv miljon negrer har slippts in i fackföreningarna (särskilt AFofL har tidigare varit mycket besvärlig mot de färgade).

Negrer undervisar för närvarande blandade vita och färgade klasser vid 73 amerikanska colleges och universitet (men det finns i runt tal 2.000).

Och en dag i sådana år 1948 lakttogs på en gata på nedre Manhattan en grupp vita gatuarbetare som knogade under ledning av en färgad förman!

Det framgår tydligt av Walter Whites självbiografi i hur hög grad negerna i Amerika har honom personligen att tacka för många av de framsteg

JUKON HJÄLPER
vid lindriga fall av hemorrojder och frostskador. Brännskador, ömma fötter, klåda, sårskador, hudirritationer, skörbrösvärtor, sedbränna, nariga händer. Värdefull vid spädbarnsvård.
JUKON

Ni får tur med Edra blommor om Ni följer råd och anvisningar av trädgårdsdirektör Sven Gren vid Experimentalfältet, I boken

BLOMMORNA I HEMMET

ger han Er alla tips om huru blommorna skall skötas och ger Er också uppgifter om en mängd trevliga blommor som lämpa sig för hemmet. Gör hemmet vackert med blommor som trivs. Sänd in kåpongen nu.

Från ..... bokhandel eller A.-B. Lindquists Förlag, Grevturegatan 16, Stockholm, rekvirerera ett sändas mot postförskott ..... ex. Adress .....
BLOMMORNA I HEMMET, hårt. a 3:75. Inb. à 6:75.
STRYK DET SOM EJ ÖNSK. Postadress .....

DN. 20/2

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.